

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 15.

A' Magyar Kurir 15-ik darabjához.

Magyar Orszg.

Néhai F. Tiszt. és Méltós. Mandich Antal, Sz. István Apost. Király Rendje Commendátorának, a' Boszniai Diakovári és Szirmiumi Püspökségek Püspöke életének, 's jeles viselt dolgainak rövid leírása.

Azok a' nagy lelkü hazafiak, a' kik világi életeknek egész folyásában magokat a' közjó előmozdítására, Hazájok ditsóságának öregbitésére, a' tudományoknak gyarapítására, és felebarátjaiknak hasznokra fordították, meg érdemlik, hogy az ő virtusaik legkésőbbi maradékainknál is emlékezetben maradjanak.

Ez a' nagy lelkü hazafi született 1740-dik esztendőben, Augustus hónapjának 16-dik napján Poségában, nemes szülektől. Ottan kezdette a' tudományoknak első zsengejét, és a' szép tudományokat is tanulni, a' honnan, a' magat papi életre szentelvé, az Agrámi Seminariumba vitétt. A' Filosofiai tudományoknak tanulására ide Bétsibe, a' Vallást tárgyazó tudományoknak tanulására pedig Olasz Országba Bononiába küldetett, de az odavaló levegő egészségének kedvező nem lévén, máfel esztendő mulva ide Bétsbe jött, a' Vallást tárgyazó tudományokat itt folytatta, 's itt szenteltetett fel a' papságra — Poségába való visszajövelekor az ott való papi Seminariumban Regensé tétetett, két esztendő mulva Kobászi plébánusságra emeltetett, 's négy esztendő mulva azon Megyét elhagyván Lipovianei papságra hivatott.

Ezen időtájban a' Bétsi Horváth Collegiumban a' Vice-Rectorság megüreselvén,

ezen hivatalt ő nyerte el, 's ő viselte azt négy esztendőig, a' melly idő alatt a' Theologica tudományokban Doctorságot ért; és itten sok nagy emberekkel megismerkedett, nevezetesen a' Fels. Királyi Udvari Magyar Cancelláriának nevezetesebb és főbb rendű tagjaival. Ezek után, az akkori Agrámi Püspök Gally uf József őtet magához hívatta, a' latere Canonicusnak tette, és minden dolgait ő reá bízta, mellyeknek folytatásában nagy szorgalmatossággal eljárta, és foglalatoskodott. Ezután a' Croatziai és Sclavoniai Egyházi Kerületeknek jobb lábra való tétélek végett Bétsbe küldetett, a' melly fontos dolgot oly böltsen elvégzett, hogy minden értelmes és vallásokatszerető emberék őtet bésülték és tisztelték.

Ezen időben a' Diakovári megye, melly még akkor tsak 9 plebániából állott vala, a' Szirmiumi, Pétsi, Esztergoni, és Agrámi püspökségek is megbövitetvén, ezen nagy hazánkfia jeles viselt dolgainak megjutalmaztatására Agrámi Kánonokká tétetődött. Az akkori Ország Birája, Nagy méltóságú Ürményi József Eő Excellentiája, a' Fels. Uralkodó Fejedelemtől a' Magyar Országi normális oskoláknak organisatiójára küldetvén, a' megboldogult püspök melléje adatott, melly reá bízott fontos tárgyat igen böltsen és hasznosan folytatván, a' Horváth és Sclavoniai oskolákban a' normális oskoláknak igazgatójává neveztetett, a' midőn az oskolai dolgokban Bétsbe jöven, 1782 dik esztendőben a' Fels. Királyi Magyar Helytartótanátsnak tagjává tette őtet néhai II. József Császár; ugyan azon időben Pristoniai püspökké té-

tetett — 1805-dik esztendőben a' Diakovári püspök Kertitzza Máttyás Ferentz meghalálózván mostan uralkodó Fels. Urunk a' következett 1806 dik esztendőben őtet a' Diakovári püspökségre emelte, melybe néhai Milassia Miklósz Szekes-Fejérvári püspök őtet beis ítattta.

Ebbe a' püspökségbe való beiktattatása után, legelső 's legfőbb gondja a' volt, hogy azon egyházi Megyének nagyobb tekintet adhasson, ugyan azért apaturságokat, prépostságokat és 36 kis papoknak számára való Semináriumot állított-fel, a' Broodiból Diakovárba által tétetett Sz. Ferentz szerzetű levő papoknak klastromát megépítette, megnagyította, a' megyét négy fel és 9 al-Decanatusokra osztotta, és a' káptalant is két új káptalanbéliekkel szaporította. Azon egész uradalmat, nevezetesen Diakovár városát új utákkal fel ékesítette és meg nagyobbította, ennekfelette sok szép épületekkel szaporította, végtére egy orvos Doctort, egy seborvost vitetett oda, egy apatikát is állított-fel. Ezen és több érdemeire nézve őtet most uralkodó Fels. Urunk 1808-dik esztendőben magatitkos tanácsosává, a' következett esztendőben pedig az Eszeki, Broodi, és Gradiskai váraknak megerősítésére nézve, a' Sz. István Ap. Király Rendjének Commendátorává tenni méltóztatott.

Az eddig előszámlált érdemeire nézve is örök emlékezetet nyert a' megholt püspök önnön magának; mindazáltal azokkal, a' mellyeket jövődében szerzeni kívánt, sokkal nagyobb figyelmességet vontak magokra. Tudniillik 1811-dikben a' maga egész megyejét bejárta, a' honnan való visszatérése után, a' Krisztus menybe lett menetelét követett vasárnapon papi hivatalának 50-dik esztendejét eltöltvén, jubileumot tartott; 1814-dik esztendőben Junius 25-dik napján, a' mellyen tudniillik Fels. Urunk a' Frantzia háborúak szerentes végződése után győzedelmessen vissz-

szatért Horváth és Tóth Országképében a' Fejedelem tiszteletére, 's megköszöntésére ide jött — Ezen alkalnatossággal két hólnapot töltött el itt Becsben, a' midőn igen fájdalmas fűfájást kapott, és a' múlt esztendő September hólnapjában betegement vissza Diakovárba — Noha volt nyavalyájától soha sem szabadulhatott meg tökéletesen; még is mindazáltal, a' maga hivatalbeli kötelességet mindenkor híven folytatta, a' múlt Karácsony két első napján maga moodott sz. misét, egynehány papot felszentelt, és midőn az ő baráti nyughatatlansággal várták volna az új esztendő napját, reménylvén, hogy azon őtet megzisztelhetik, nagy huruba esett, melly miatt senkit magához nem bocsáthatt, 's azután tüdőgyulladásban esvén, ágybafekvő beteg lett, 's hét nap múlva meg is holt — Előre meg érezvén a' maga halálának közelését életének utolsó szempillantásit nyugott elmevel várta, és mi nekutánna a' szent sakramento-nokkal readdessen élt, és az ő körülötte levőket 'sbázi telédjeit meg áldotta volna, e' folyó 1815 dik esztendőben, Januar. 4-dik napján, dél után, négy óra tájban, a' maga lelkét terebntőjének vissza adta. Lelkelen teste, harom napig feküdvén a' parádé ágyon, a' Vukovári fő templomház, a' püspöki kriptába ilendő módon eltemtetett.

Pestről Februárius 15 ik napján. Ezen folyó hólnap második napján, dél után másfél órákor egy igen nagy kárt vallott az Orvoskar, ide való igen nagy híres orvos Doctornak Titt. Cséh Szombati Jósef Urnak halálában, a' ki mind tudományra, mind az orvosi praxisban való szerentséjére nézve közönséges kedvességet tiszteletet szerzett magának — Eről a' meghölgögt hazásküfáról, a' jövő postánapon, ha élünk, többet fog írni.